Cula Budișteanu de la Budeasa

BY SILVIU MILOIU · 23/11/2020

Cula boierilor Budișteanu din apropiere de Pitești, de la Budeasa, județul Argeș. are o istorie interesantă aureolată și de un foarte probabil popas al regelui suedez Carol al XII-lea, însoțit de credinciosul său general adjutant Gustaf Fredrik von Rosen și de locotenent-colonelul Otto Fredrik Düring, în perioada 16-27 octombrie 1714, pe drumul de întoarcere din Imperiul Otoman spre Stralsund, în Regatul Suedez. O tăbliță din marmură din interiorul culei amintește acest moment:„Carol al XII, regele Suedieifugărit de vrăjmaşi s-a ascunsşi odihnit aici.”Șederea lui Carol al XII-lea în zona Piteștilor este atestată documentar, iar coroborat cu tradiția familiei se poate considera aproape certă prezența sa la Budeasa.Alături de culă, pe care am avut șansa de a o vizita prin bunăvoința familiei, se află lăcașul sfânt al Budiștenilor, în prezent biserica parohială cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, ridicată la 1796 de marele armaș Șerban Budișteanu și de postelnicul Nicolae Budișteanu.În forma de culă din prezent, construcția datează din anii 1762-1764, aceasta suferind o serie de prefaceri în al

treilea pătrar al sec. al XIX-lea și din nou în perioada interbelică. Cu toate acestea, construcția încorporează, cel mai probabil, o parte din fundația și elevația conacului mai vechi, după cum observa marele arhitect Nicolae Ghika-Budești, la ale cărui opinii vom reveni mai jos. Despina Skeletti-Budișteanu, autoarea unor lucrări cu privire la trecutul mai vechi sau mai nou al familiei apărute la Editura Eikon, amintește tradiția unei construcții anterioare a unuia dintre căpitanii lui Mihai Viteazul (Pană Căpitanul), opinie împărtășită ca atare și de istoricii Paul Cernovodeanu și Paula Popescu, de la care am preluat și câteva dintre imaginile care însoțesc această postare (Despina Skeletti-Budișteanu, „Boierii mei și Europa, Ed. Eikon, București, 2016, Paul Cernovodeanu, Paula Popescu, „Monumentele istorice din comuna Budeasa (raionul și regiunea Pitești") – http://www.revistamonumenteloristorice.ro/.../BMM_1958...Inițiativa refacerii culei la circa un secol de la ridicarea sa a revenit generalului Alexandru Budișteanu, fost aghiotant al regelui Carol I, prefect de Argeș și senator în două legislaturi. Fiul acestuia, inginerul Dimitrie Budișteanu, a adăugat în anii 1922-1927 cerdacul mărginit cu coloane albe de la etaj, pe care le puteți vedea în fotografii. (Am evitat să includem fotografiile din interior, întrucât conacul este în restaurare, după finalizarea acestuia urmând să aibă o destinație turistică).Nicolae Ghika-Budește descria această construcție în anul 1936, în paginile Buletinului Comisiunii Monumentelor Istorice: „La Budeasa (Argeş) foişorul e mai mic şi restaurat. Scara e interioară, executată din bârne masive de stejar. Intrarea pivniţii este în stânga uşii ; ea este boltită cilindric în "berceau" În interiorul casei se păstrează frumoase tavane cu stucaturi, formând chenare fin decorate, cu ramuri rotunjite la colţuri, după formele caracteristice ale ornamenticei veacului al XVIII-lea. În centrul tavanelor se găsesc frumoase rosete în acelaşi gen." (N. Ghika – Budeşti, „Evoluţia arhitecturii în Muntenia şi Oltenia", în "Buletinul Comisiuuii monumentelor istorice", an XXIX (1936), fasc. 87-90, p. 15).Cula este, de asemenea, foarte bine descrisă în cadrul unui proiect menit să readucă în atenția publică culele: „Corpul vechi are plan compact, dreptunghiular, cu accesul decroșat, amplasat pe latura de Vest. La parter se găsesc un hol cu scara de acces către etaj și o cameră de locuit. Tot la parter, cu acces separat din exterior, se află pivnițele. Dintre acestea, una este acoperită cu boltă cilindrică din cărămidă, spre

deosebire de toate celelalte încăperi care au planșee din lemn. Această pivniță este prevăzută și cu guri de tragere. Datorită sistemului constructiv diferit de restul casei, este posibil să dateze din prima etapă de construire, de la sfârșitul secolului al XVI-lea. Etajul este alcătuit din camere de locuit. Peste accesul de la parter se află un foișor." (https://www.kule.ro/cule/arges/item/conacul-budisteanu)Placa de marmură de la intrare este echivalentul aulic al pisaniilor din biserici:"Clădită de căpitanu Pană ot Budeasa, în timpul domnii lui Mihai VodăRestaurată de vel armaşu Şerban Budişteanu în timpul domnii lui Vodă Mavrocordat "Reparată de generalul Alexandru Budişteanu,în timpul domniei Regelui Carol I."Restaurată de Dumitru A. Budişteanu în timpul domnii Regelui Ferdinand I".Blazonul familiei, scos în evidență încă de la intrarea în culă, este pus de Despina Skeletti-Budișteană în relație cu anumite tradiții de familie legate de dinastia angevină, care nu au însă acoperire documentară: „este de formă ovală. lunguiață, asemănător blazonului francez vechi, reprezentând o spadă roșie pe frond auriu în jumătatea din dreapta, un turn de cetate în sferul din stânga sus și un vultur în sfertul din stânga jos. Totul este încoronat de o coroană marchizală, iar dedesubt se află cuvântul Plurimus". În curtea bisericii se află înhumați mai mulți dintre membrii familiei, precum Ioan Cornăţeanu (într-un sarcofag semicilindric), cumnata acestuia Casandra Cornăţeanu, fiica Zoei Rosetti, Alexandru Budișteanu, Ecaterina Budișteanu.

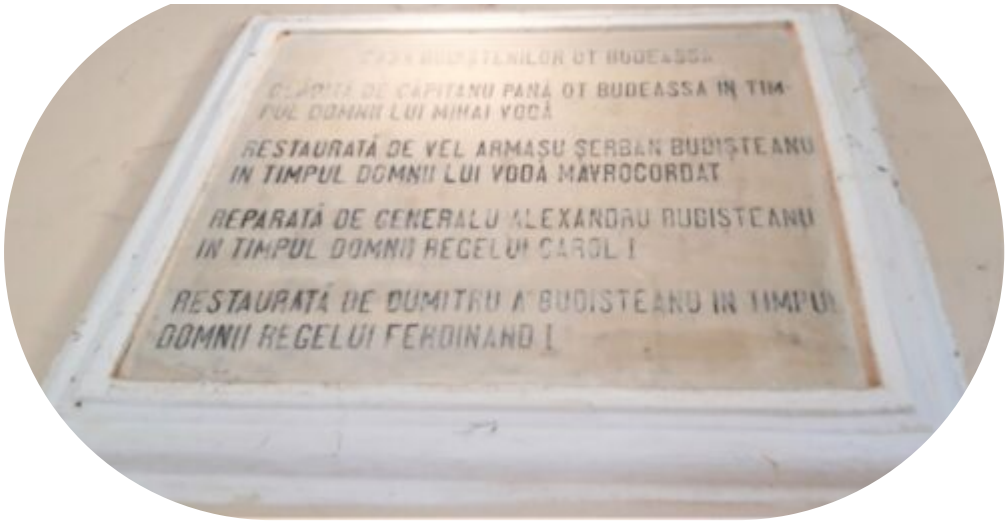
RESTAURATĂ DE VEL ARMAȘU ȘERBAN BUDIȘTEANU
IN TIMPUL DOMNII LUI VODĂ MAVROCORDAT
DOMNII REGELUI FERDINAND I

S
S

Fig. 11. — Interior al holului etajului.

Fig. 12. — Interior al salonului cu clavicordul.

Fig. 8. — Secţiune prin cula Budeasa. Relevat de arh. Ştefan Balş, 1948.

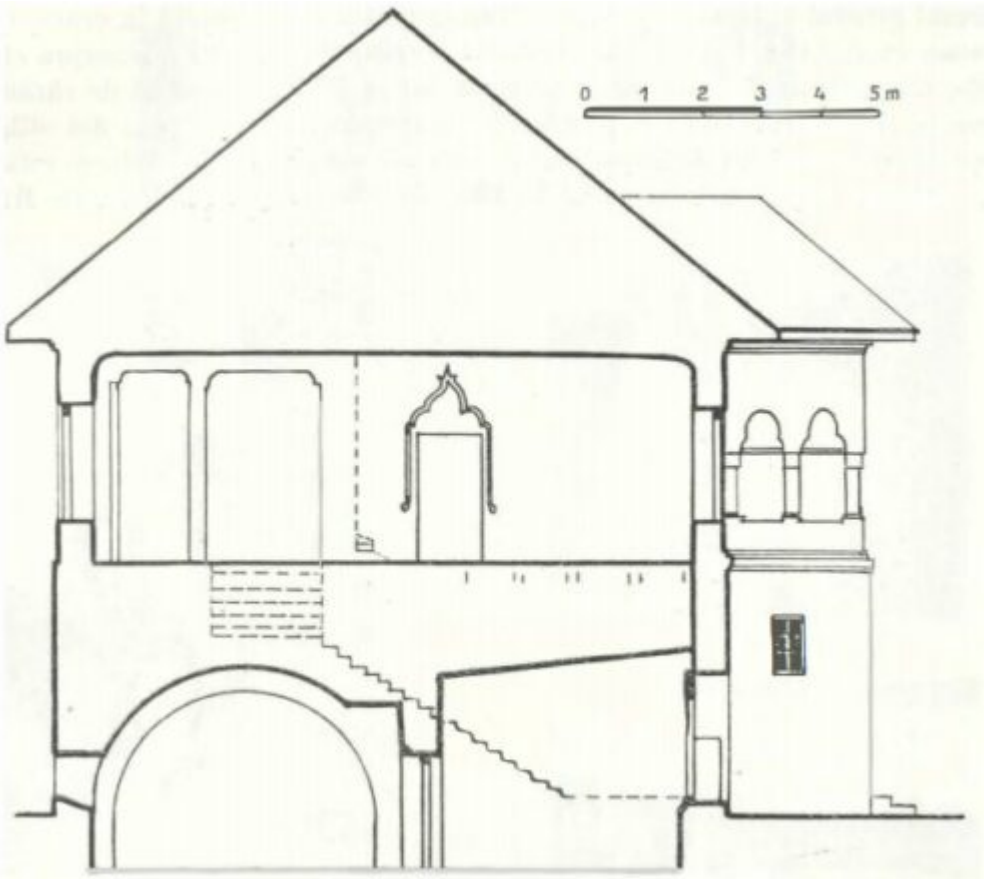

Fig. 9. — Secţiune prin cula Budeasa. Relevat de arh. Ştefan Balş, 1948.

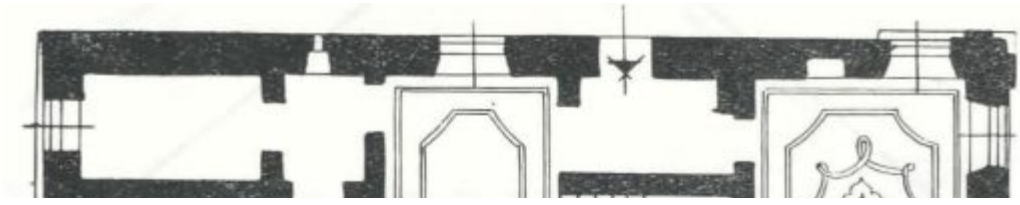

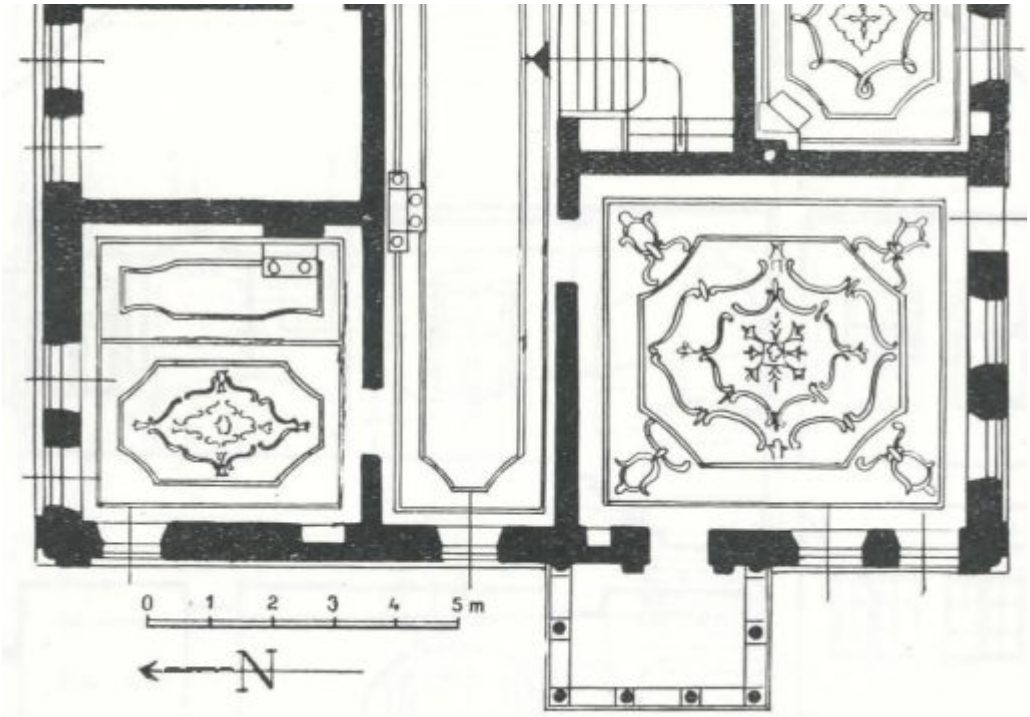

Fig. 7. — Planul etajului. Relevat de arh. Ştefan Balş, 1948.

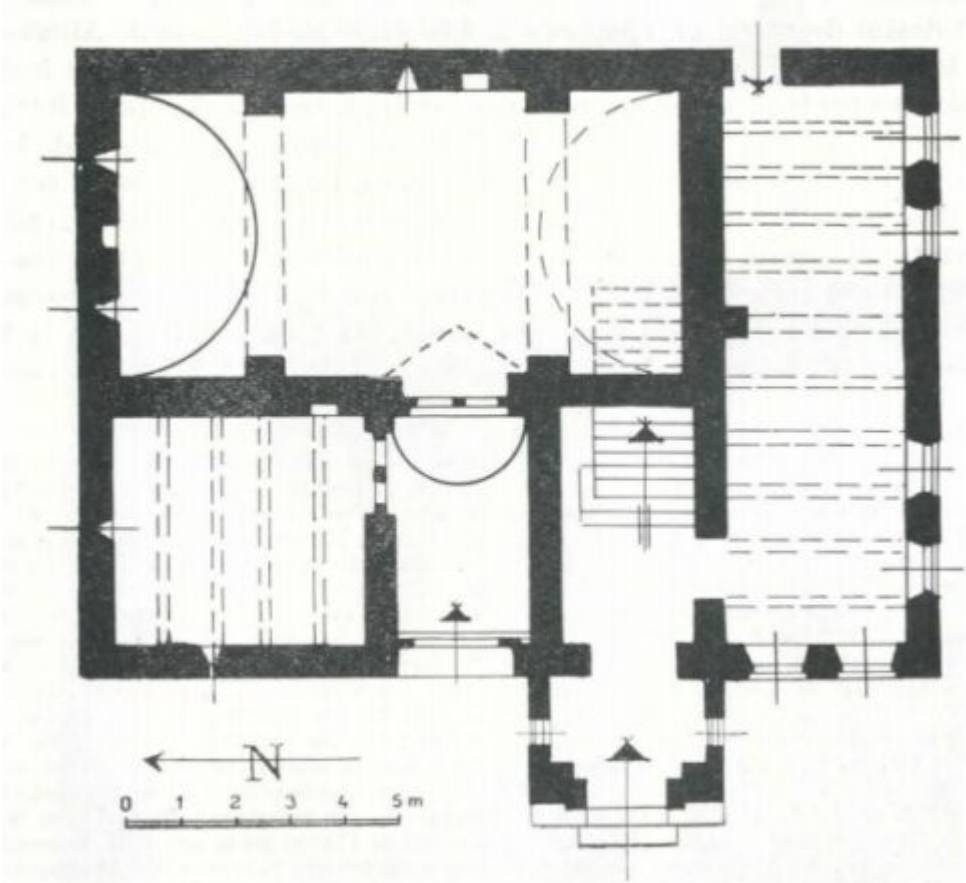

Fig. 6. — Planul parterului şi pivniţei. Relevat de arh. Ştefan Balş, 1948.

YOU MAY ALSO LIKE...

Grigore Gafencu – diplomat român, promotor al Europei unite

31/01/2022

Bacharach, ruinurile renane și romantismul german

06/09/2020

Titanul de la Bonn: Ludwig van Beethoven

14/09/2020

LEAVE A REPLY

Comment

Name *

Email *

Website

Post Comment

This site uses Akismet to reduce spam. Learn how your comment data is processed.

RECENT COMMENTS

Suzette Cornish on 30 years after the Romanian Revolution: from social-political liberties to knowledge and justice

March 2022

M	T	W	T	F	S	S
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

« Feb

Silviu Miloiu © 2020. All Rights Reserved.

Powered by WordPress. Theme by Press Customizr.

A blog proposed by Hypotheses - This blog in Hypotheses catalogue - Privacy Policy

Syndication Feed - Credits